

# MŪSŲ LIETUVA



NR. 42 (1473) - SEMANÁRIO - 1976 M. SPALIS - OUTUBRO 21 D. - 1,50 kr.  
R. Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, SP. Tel.273-0338

LIETUVIŲ IMIGRACIJOS BRAZILIJON 50-METIS (1926-1976)

## KOKI LAIKOTARPIŲ GYVENAM?

Tėvynėje okupantas naiki na gyventojus, žaloja jų gyvenimo būdą, draudžia viską kas nesutinka su Lietuvos pavergėjo nurodyta linija, įsako kas ir kaip turi būti kuriama. Auklėjimo reikšmė kiekviename komunistų partijos suvažiavime L. Brežnevo kalbos užakcentuojama kad mokyklos vaidmuo itin reikšmingas komunistiškai ir ateistiškai auklėjant tarybinį žmogų ir mokytojams

tenka už tai didžiausia atsakomybė (Tiesa, 1976 vasario 28). Mokslas yra pajungtas komunistinei pasaulėžiūrai, o gerai žinome, kad pasaulėžiūra net laisvuose kraštuose ir prie geriausių norų nesugeba išlaikyti objektyvumo, be kurio mokslas nustoja savo galios, kai tuo tarpu komunistiniuose kraštuose pasaulėžiūra sąmoningai verčia mokslą jai paklusti ir be kompromisų tarnauti partijos ideologijai mokslo faktus iškraipant. Di deliu tempu ir visomis priemonėmis vedama rusifikacija.

Lietuvos okupanto ambicijos didelės ir vis kyla naudojant griežtą ir lankstų planą vakariečių ir ypač pavergtų kraštų išėivių pasitikėjimui apgaudinėti. Bet, minint vienų metų sukaktį nuo Helsinkio sutarties pasirašymo, JAV televizijos NBC stotis, kuri dažnai daugiau už kitas rodė pasitikėjimo abipusiam bendradarbiavimui, pareiškė nusivylimą ne vien tuo, kad sovietai nevykdo sutarties punktų, bet net pikta patys priekaištuoja ir kaltina Ameriką už nesilaikymą susitarimų. Pagal visada teisingus lietuviškų patarlių žo

džius ir šiuo atveju sovietų elgesys mūsų nenustebino, nes jei bijai būti puolamas, pats pirma pulk, ką sovietai visuomet ir praktikuoja.

O kaip su mumis išėivijoje? Ar nepasijuntam kartais kaip Vaižgantas 1918 m., jog esame niekai šitame išėisų tautų sukūryje, kad niekam nėra laiko tavimi interesuotis ir rūpintis tavo likimu. Ar tu vietoje nyksi, noksi, ar tėvynės ateičiai čia sėdėdamas krūvą raštų krausi. Ką visa tai nusvers bendroje pasaulio suirutėje? - rašė jis būdamas užsienyje.

Pažvelgus į mūsų visuomeninę veiklą, į spaudą ir pavienių žmonių nusiteikimus, susidaro ispūdis, jog ne vieną iš mūsų tokios panašios mintys aplanko ir dabar. Skaitytojas pagalvos, ar gi yra tam pagrindo, juk mūsų lietuviškas visuomeninis gyvenimas judrus, organizacijų daug, renginiams trūksta savaitgalių, dienų ir salių, o dažnai trūksta ir publikos.

Tiesa, mes judame, bet kartu toje pasaulio suirutėje pasimetame, prarandam savo principus, kurių vedami savanoriškai pasirinkome tremties kelią, kad galėtume ginti mūsų tautos laisvės principus, kad galėtume laisvuose kraštuose dirbti tai, ko negali lietuviai okupuotoje tėvynėje. Tačiau abejotina ar taip yra. Kadien vis daugiau pasigendama pagarbos asmeniui, kitai organizacijai, spaudai, pagaliau pagarbos laisvės ir teisės principams, nors puikiai pastebim ir kritiško žodžio nevengiam laisvųjų tautų tokiam pat tautinių principų žlugdymui jų pačių rankomis ir protais per



## SPAUDOS BALIUS

daug pasitikėjimo reiškiant sovietų apgaulėms.

Mes ligi šiol per 30 su viršum metų išėaikėme Lietuvos laisvės bylą gyva, įvairiais būdais ir priemonėmis stengėmės laisvajam pasauliui ir jaunajai kartai atskleisti sovietinio okupanto tikrąjį klastingą veidą, o dabar pradėdam pamiršti, kad visų lietuvių idealas - atkurti nepriklausomą Lietuvos valstybę ir visų organizacijų bei kiekvieno lietuvių pastangos turi būti nukreiptos ta linkme. Tačiau atsiranda jau ir tokių kurie patys praradę principus bando itikinėti, jog laikas ir mums prisitaikyti prie esamų laike besikeičiančių okupacijos sąlygų tėvynėje, esą pavergėjas praskleidęs lankytojams sunkias užuolaidas, įleidžia daugiau ir laisvės oro. Bet nesigilinant į smulkmenas, tokioms klaidingoms mintims atsakymą duoda tik vienas faktas, kad kol

Lietuvos vyriausioju šeimininku yra ne lietuvis, bet rusas, mes laisvajame pasaulyje tautos išėilaisvinimo pastangų migdytojams, principų laužytojams, turime griežtai priešintis. O tam būtinas dvasios vieningumas. Galime turėti daug organizacijų, galime jose kartu ar atskirai įvairiais klausimais diskutuoti, galime atskirai nuo kitų linksmintis, tai kiekvieno asmens laisvė demokratiniame krašte, bet kada kalbam apie visos lietuvių tautos idealą - jos nepriklausomybės atkūrimą, kada diskutuojam būdus ir priemones to siekti, tai partinius ginčus ar bet kokias pastangas palenkia vienos kurios srovės iniciatyvai bei asmeninėms ambicijoms, privalome išjungti ir to tikslo siekti aukščiausio vieningumo ir tolerancijos dvasioje, jei norime teisingo istorijos sprendimo mūsų egzistencijos laikotarpiui.

DIRVA

E. Čekienė

## LIETUVYBĖ IŠEIVIJOJ BUS GYVA, KOL MUSŲ SPAUDA GYVUOS?



# Šventė su gera ateitimi

Penktoji tautinių šokių šventė sutelkė 200 šokėjų, 11.000 žiūrovų, laimėjo viešumos dėmesį  
 • Prezidentienės dalyvavimas — malonus Amerikos mostas lietuviams • Sen. Percy: lietuviai niekad neturėjo Vašingtone didesnio laisvės gynėjo, kaip dabar prez. Fordo asmenyje

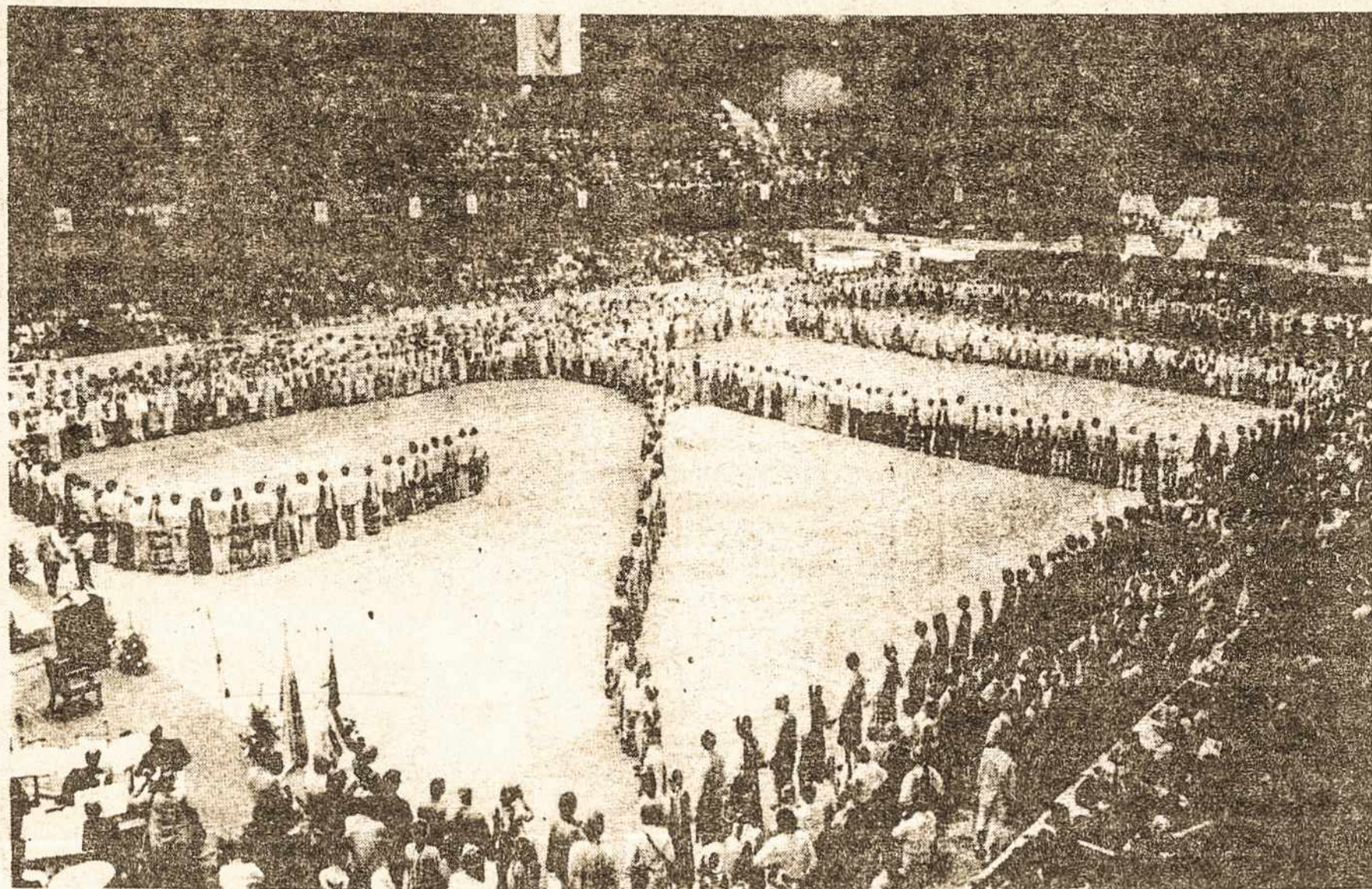
## Spaudos posėdis

Tautinių šokių šventės išvakarėse, rugsėjo 4 d., Čikagoje įvyko visa eilė renginių — JAV LB krašto tarybos posėdis, agronomų sąjungos suvažiavimas, vilniečių susirinkimas, spaudos žmonių pasitarimas ir kt. Kadangi visur neįmanoma būti, teko rinktis spaudos sritį.

Spaudos darbuotojų pasitarimą surengė Liet. Žurnalistų Sąjungos centro valdyba "Playhouse" salėje. Jon patenki per tamsų restoraną-klubą, kuriame vaišiniasi gausūs svečiai. Nėdelėn salėn susirinko arti 50 asmenų, daugiausia čikagiečių. Jų eilėse buvo matyti rašytojas Vyt. Alantas, kun. dr. J. Prunskis, Bern. Brazdžionis, kun. J. Kidykas, SJ, kun. dr. K. Trimakas, A. Kučys, kun. dr. K. Bučmys, OFM, V. Rastenis, A. Kairys ir kiti. Pasitarimui vadovavo centro valdybos nariai — V. Kasniūnas, J. Janušaitis ir Vl. Butėnas (pirm. kun. J. Vaišnys, SJ, buvo išvykęs iš Čikagos). Vyt. Alantas savo paskaitoje kalbėjo apie dabartines lietuviškojo gyvenimo aktualijas. Diskusijose dalyvavo keliolika asmenų, kalbėjo įvairiais klausimais, bet esminės mūsų spaudos problemos kažkodėl neiškilo, nors ši kartą laiko stoka niekas nesiskundė. Pasitarimui pirmininkavo V. Kasniūnas. Jis padarė pranešimą apie planuojamą spaudos metraštį, kurin bus sutelkta praėjusių metų medžiaga. Išd. J. Janušaitis supažindino su centro valdybos darbais, pabrėždamas jos rūpestį jaunaisiais spaudos bendradarbiais ir dr. P. Daužvardžio fondą. Po pasitarimo visi dalyviai buvo pavaišinti vakariene.

## Kasiulių paroda

Paryžiečiai dailininkai — Vytautas ir Bronė (Bonite) Kasiuliai, talkinami čikagiečių neolitu, surengė savo dailės parodą Čiurlionio galerijoje Jaunimo Centro patalpose. Abu dailininkai parodė po 30 paveikslų. Vyt. Kasiulis — jau plačiai žinomas dailininkas tautiniu ir tarptautiniu mastu, bet Br. Kasiulienė buvo naujas veidas. Atrodo, daug kas bus pastebėję artimą jų giminingumą tapyboje ir skirtingumą tematikoje. Vyt. Kasiulis parodė bene 10 darbų religinėm temom. Jie visi labai kasiuliški, bet kartu artimi lietuvių dvasiai, pilni lyrinio jausmo ir dramatinio raiškumo. Br. Kasiulienė kalba daugiausia gamtos apraiškomis — gėlėmis, vaisiais, muzikačiais.



Penktojoje tautinių šokių šventėje buvo paminėta ir JAV 200 metų sukaktis. Nuotraukoje matyti šokėjų sudaryta figura "200"  
 Nuotrauka Omero Burzdžiaus

Jos paveiksluose dvelkia ramumas, lengvumas, tylintis vaizdas.

## Šventės atidarymas

Penktoji tautinių šokių šventė buvo atidaryta rugsėjo 4, šeštadienį, 7 v.v., prie Jaunimo Centro aikštelėje stovinčio paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę. Susirinkus gana gausiam būriui tautiečių, pirmasis prabilo šventės rengėjų komiteto pirm. Br. Juodelis, kuris, taręs pasveikinimo žodį, pakvietė prabilti PLB valdybos pirm. inž. Br. Nainį. Pastarasis išreiškė pagarbą žuvusiems laisvės kovotojams, skatino gyvuosius tęsti jų kovą, dėkojo rengėjams ir dalyviams. Vainiką prie paminklo padėjo rengėjų komiteto pirm. Br. Juodelis ir vicepirm. S. Džiugienė. Ugnį aukure įžiebė JAV LB pirm. J. Gaila. Taip pat žodį tarė ir vysk. V. Brizgys, kviesdamas prisiminti mirusius tautinių šokių švenčių darbuotojus — muzikus Br. Jonušą, J. Zdanių ir poetę J. Augustaitę-Vaičiūniene. Iškilinė baigta Lietuvos himnu. Jį giedojo visi iškilinės dalyviai, nejuociomis žvelgdami į Lietuvos Vytį, ryškiai matomą Jaunimo Centro rūmų fasade.

## Jūra jaunimo

Tą savaitgalį Tėvų jėzuitų įsteigtas ir vadovaujamas Jaunimo Centras tapo tikru jaunimo centru — jame telkėsi didžiulės minios jaunų veidų. Penktadienį Jaunimo Centro salėse šokių vakarą surengė studentai, o šeštadienį — šventės

rengėjų komitetas. Abu vakarus jaunimas tose salėse netilpo. Šeštadienio vakarą dalyvavo apie 3000 jaunimo, suvažiavusio iš visos Š. Amerikos, Venecuelos ir Britanijos. Ir salės, ir aikštelė buvo užtvindytos jaunimo. Svečiams buvo suruoštas priėmimas kaviniėje.

## Pamaldos

Sekmadienio rytą, 10 v., pagal numatytą programą, katalikų pamaldos įvyko Šv. Kryžiaus šventovėje. Mišias atnašavo vysk. V. Brizgys su kun. dr. J. Sakevičiumi, MIC. Pamokslą laisvės tema pasakė Europos lietuvių vyskupas A. Deksnys. Giedojo "Dainavos" ansamblis, vadovaujamas muziko A. Jurgučio. Erdvioje šventovėje, kurioje dalyvavo 1500 tautiečių, skambėjo didingai. Tai gausus ir stiprus choras, pajėgias atlikti naujus ir sunkius dalykus. Šiose pamaldose jisai giedojo Lietuvoje gyvenančio muziko kun. G. Šukio lietuviškas Mišias. Daugumai tai buvo miela staigmena. Giedojimą labai praturtino ir sol. D. Stankaitytė, savo galingu ir sodriu balsu nu-teikusi labai gausius dalyvius gilesnei maldai. Šv. Rašto ištraukas skaitė inž. Krasauskas, Mišių aukas (ostijas ir vyną) tikinčiųjų vardu įteikė atnašaujančiam vyskupui šventės rengėjų komiteto pirm. Br. Juodelis ir vicepirm. S. Džiugienė.

Evangelikų pamaldos įvyko "Tėviškės" šventovėje. Jas laikė kun. A. Trakis. Savo pa-

moksle jis iškėlė Dievo garbinimą įvairiais būdais, o parapijos biuletenyje išspausdino platų aiškinimą šokio, raudos ir Dievo garbinimo. Jis taipgi pabrėžė biuletenyje, kad tik dr. M. Liuterio reformacija iškėlė lietuvių kalbą, rekomenduoda-

mas skaityti J. Kraliausko romaną "Martynas Mažvydas Vilniuje". Po pamaldų salėje įvyko priėmimas, kuriame dalyvavo tautiečiai iš įvairių vietovių.

## Tūkstančiai žiūrovų

Pagrindinis tautinių šokių akas įvyko "International Amphitheatre", kuriame yra nepilni 9000 sėdimų vietų. Visi bilietai buvo išparduoti prieš mėnesį laiko. Daug kas atvyko Čikagon be bilietai. Rengėjai negalėjo įleisti daug stovinčių dėl gaisrininkų reikalavimų, visdėlto žymi dalis galėjo patekti. Pridėjus 2000 šokėjų, susidarė 11.000 minia. Amerikiečiai korespondentai skelbė 12.000 dalyvių. Jeigu ir pertempė, tai labai nedaug.

Gana punktualiai, apie 2 v. p.p., JAV prezidento žmona Betty Ford atvyko į amfiteatrą, lydima amerikiečių ir lietuvių pareigūnų. Grojant orkestrui, visi sutojo ir kėlė viešniai ovacijas. Ji, gavusi gėlių puokštę, plačiais mostais sveikino lietuvius. Nutilus ilgoms ovacijoms, viešnia atsisėdo, ir prasidėjo įžanginė šventės dalis. Grojant orkestrui, buvo įneštos vėliavos. Pasirodė tautinių šokių šventės meninės dalies vadovė Galina Gobienė, kuri grakščiu, drąsiu žingsniu ėjo į garbės pakylą. Tada ėmė žygiuoti tautinių šokių grupės, atvykusios iš Britanijos, Venecuelos ir Kanados. (Turėjo dalyvauti ir Brazilija, bet šokėjai iš ten negalėjo atvykti, nes už kiekvieną



šokėja Brazilijos vyriausybė pareikalavo po \$1000 užstato). Šventės pranešėjos Julija Cijūnelienė ir Jolita Kriaučeliūnaitė per garsiakalbių sistemą skelbė žygiuojančių grupių pavadinimus, bet pučiamųjų orkestras viską užgožė. Žiūrovai atpažino grupes iš jų nešamų transparentų. Žygiavo trys kategorijos šokėjų: vaikai, jaunimas ir veteranai. Vieni ėjo koja į koją, o kiti, ypač jaunia, nepaisė takto.

#### Himnai ir kalbos

Išsirikiavus šokėjams, pasigirdo JAV ir Lietuvos himnai. Sustoję žiūrovai žvelgė į vidury amfiteatro – plevėsuojančias – tų valstybių vėliavas. Lietuviškų spalvų juosta buvo papuošta ir vieno balkono (virš pakyls) priekinė siena. Šiaipjau patalpos papuošimas buvo per daug kuklus.

Atidarymo žodį tarė šventės rengėjų komiteto pirm. Br. Juodelis anglų ir lietuvių kalbomis, išreikšdamas dėkingumą Amerikai dvišimtmečio sukakties proga. Taipgi prabilo į lietuvius sen. Charles H. Percy ir Illinois gubernatorius D. Walker, abu ištardami po porą žodžių lietuviškai. Pastarasis š.m. rugsėjo 5 d. paskelbė Illinois Lietuvių Diena, o sen. Percy pabrėžė, kad lietuviai prez. G. Fordo asmenyje turi tokį Lietuvos laisvės gynėją, kokio lig šiol Vašingtone niekad neturėjo. Amerikos dvišimtmečio diplomą šventės rengėjams įteikė Čikagos miesto burmistro atstovas Jack Reilly.

#### Prezidentienės "labas"

Pranešėjas V. Adamkus, suminėjęs augštuosius amerikiečius pareigūnus, pristatė ir prezidentienę Betty Ford. Pirmasis jos žodis buvo lietuviškasis "labas", sukėlęs didžiausias ovacijas. Toliau ji tarė: "Aš žinau, kad jūs didžiuojatės savo tautybe, bet kartu sielojatės ir savo tėvyne. Prezidentas prašė mane pasakyti jums, kad jis taip pat dalinasi tuo rūpesčiu. Jis jau nuo seno remia Rytų Europos tautų laisvės troškimą. Ši parama bus tęsiama."

Jos kalba buvo palydėta ilgais plojimais. Čia pat jai buvo įteikta dovana — tautiniai drabužiai. Pranešėjas V. Adamkus tarė: "Tai reiškia, kad Jūs tapote garbės šokėja; galite bet kada įsijungti į šokius."

Prezidentienė buvo palydėta į ložę, iš kurios ji stebėjo pirmąją šokių programos dalį. Eidama pro šokėjų gretas, ji sveikinosi su šokėjais, o Saugumo pareigūnai budriai sekė visus jos žingsnius. Po pirmosios dalies ji išskrido į Vašingtoną.

#### Kai šimtai šoka...

Nors amfiteatro arenos plotas didelis, bet 2000 šokėjų negalėjo vienu metu šokti. Dėlto te-



JAV PREZIDENTO ŽMONA BETTY FORD prima lietuvių dovaną — tautinius drabužius tautinių šokių šventėje Čikagoje  
Nuotrauka Omero Burzdžiaus

ko pasirodyti grupėmis — vaikų, jaunimo, veteranų. Iš viso buvo atlikta bene 18 šokių, jų tarpe "Virginia Reel" — amerikiečių šokis JAV dvišimtmečio proga.

Bendras šokių vaizdas buvo žavintis. Ypač visi gėrėjosi tais šokiais, kuriuose pasireiškė bendros figūros — linijos, rateliai, ketvirtainiai ir kitokie deriniai, subėgę į platų sutelktinį vienetą. Tokie šokiai buvo Aušrelė, Audėjėlė, Blezdingėlė, Abrūsėlis ir kt. Ypač išpūdingai atrodė "Virginia Reel" užbaiga, kurioje šokėjai sudarė simboliškus 200 skaičių. Tie šokiai, kurie buvo atliekami tik savuose kvadratuose, nesudarė vieningo vaizdo, nepasižymėjo nei ritmingumu, nei subtilumu. Užbaigai trūko giliau pagaunančio šokio. Programoje buvo įrašytas ir Malūnas, bet, matyt, jo buvo atsisakyta.

Muzikinė šokių palyda buvo gana pajėgi — ją sudarė pučiamųjų orkestras, jungtinis choras ir liaudies instrumentų an-

samblis. Pučiamųjų orkestrui ir chorui pasikeisdami dirigavo muzikai A. Jurgutis ir A. Modestas, o liaudies instrumentų ansamblui — A. Mikulskis. Šiame ansamblyje grojo apie 70 muzikantų, atvykusių iš kelių vietovių, jų tarpe ir Toronto. Prie jų paruošimo daug dirbo O. Mikulskienė.

Šventės užbaigos žodį abiem kalbom pasakė JAV LB krašto valdybos pirm. J. Gaila, visiems išreikšdamas nuoširdžią padėką rengėjų vardu ir pranešdamas, kad sekanti dainų šventė įvyks Toronte 1978 m.

Užgrojus orkestrui Br. Jonušo sukurtą maršą "Kur bakūžė samanota" motyvu, šokėjai labai gyvai, beveik šokdami, išžygiavo iš aikštės, atsisveikindami žiūrovus ir sekdami išnešamas vėliavas. Taip baigėsi penktoji tautinių šokių šventė, visiems palikusi entuziastingą įspūdį.

#### Banketas

Rugsėjo 5 d. vakare McCormic Place salėse buvo suruoštas

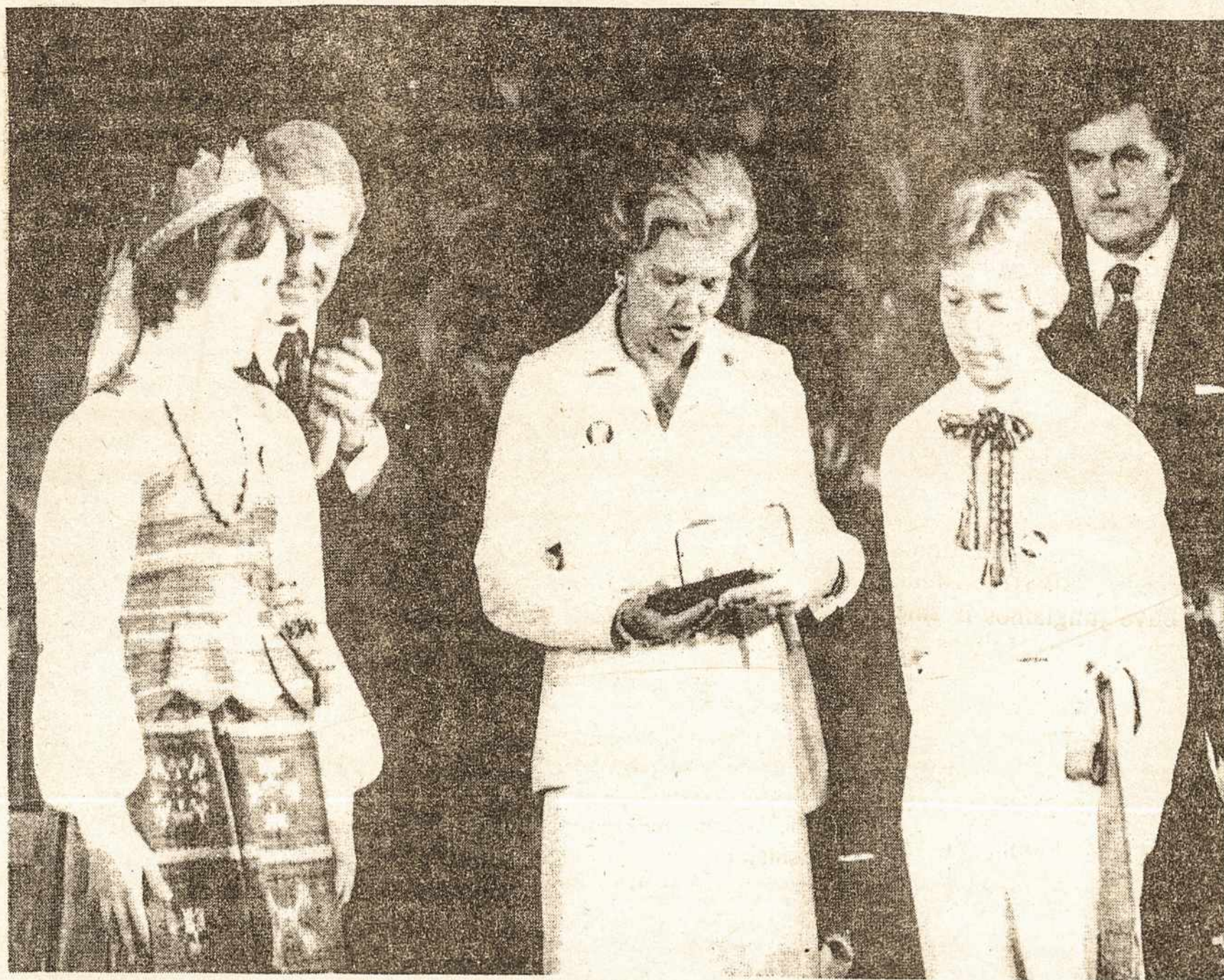
banketas šventės svečiams, darbuotojams ir šokėjams. Dviejose salėse susirinko apie 2500 tautiečių. Vakarienes bilietai — po \$15, šokėjams — po \$10. Tai buvo pramoginis vakaras, kuriame dalyviams rūpėjo vakarienė, pažinčių atnaujinimas, susitikimai, šokiai. Užtat rengėjams buvo sunku nutildyti gausius svečius ir vysk. A. Deksnio invokacijai, ir kalbėtojams, ir pažymėjimų dalintojams. Čia buvo pagerbti tautinių šokių mokytojai ir kiti kultūros darbuotojai.

#### Leidinys

Šventės proga buvo išspausdintas dailus, didelio formato leidinys "Penktoji laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventė". Gaila tik, kad šis sklandus pavadinimas sudarkytas 3 psl. netaisyklinga sakinių konstrukcija. Leidinį redagavo D. Bindokienė, iliustravo A. Koršakaitė - Sutkuvienė, spausdino naujai pertvarkyta ofsetinė "Draugo" spaustuvė.



# Šventė su gera ateitimi



JAV prezidento G. Fordo žmona Betty džiaugiasi lietuvišku gintaru, kurį, kaip dovana, įteikė tautinių šokių šventės rengėjai Čikagoje. Jos dešinėje — sen. Ch. Percy, dešinėje (už jauno šokėjo) inž. V. Adamkus O. Burzdžius

Leidinyje sudėta visa pagrindinė šventės dokumentacija, sveikinimai, aprašytos tautinių šokių grupės, idėtos jų nuotraukos, išspausdintas informacinis straipsnis apie lietuvių šokius abiem kalbom, surašyti aukotojai ir neužmiršti rėmėjai — įvairių firmų sveikinimai bei skelbimai.

## Spaudos balsai

Jau prieš tautinių šokių šventę čikagiškė amerikiečių spauda trumpai informavo skaitytojus apie rengiamą šventę ir prezidentienės Betty Ford dalyvavimą. Po šventės toji spauda prabilo jau gana plačiai. "Chicago Tribune" rugsėjo 6 d. pirmajame puslapyje idėjo prezidentienės nuotrauką iš Waukegan, kur ji dalyvavo baptistų pamaldose, ir aprašymą, kuriame pagrindinis dėmesys teko baptistams ir jų pamaldoms. Lietuvių tautinių šokių šventei buvo paskirta tik 14 eilučių. Visai atvirkščiai pasielgė kitas dienraštis "Chicago Sun-Times" rugsėjo 6 d. laidoje — jis pirmąjį puslapį paskyrė lietuviams, išspausdino platų reportažą ir idėjo didelę nuotrauką prezidentienės, priimančios tautinius lietuvių drabužius, prie jos stovinčio V. Adamkaus ir vienos lietuvaite šokėjos (baptistams teko tik keliolika eilučių). Reportaže cituojama prezidentienės kalba apie prezidento G.

Fordo paramą laisves trokščiančioms tautoms ir pridėta pastaba apie porą lietuvių, kurie piketavo gatvėje prieš Helsinkio aktą, pasirašytą ir JAV prezidento. Reikia manyti, kad ir kiti Čikagos amerikiečių laikraščiai mūsų šventę bus daugiau ar mažiau paminėję.

Neatsiliko ir televizija. Dar tą patį vakarą visos stotys rodė tautinių šokių šventės vaizdus ir davė komentarus. Kanados lietuviai juos matė daugiausia per IV kanalą. Radijo pranešimuose taip pat buvo paminėta lietuvių šventė, susijusi su JAV dvišimtmečio paminėjimu.

## Pastabos

Stebėjusiems penktąją tautinių šokių šventę buvo aišku, kad tai pats gyvastingiausias mūsų renginys, turis gerą ateitį. Tautinių šokių populiarumas ir jaunimo, ir senimo gretose auga. Tai rodo šventės entuziazmas ir didelis plačiųjų masių susidomėjimas. Atrodo, tautinių šokių šventei reikia didesnių patalpų.

Pavykęs buvo bandymas panaudoti ir pučiamųjų, ir liaudies instrumentų orkestrus, ir jungtinį chorą. Liaudies instrumentų orkestras, nors ir sudarytas tik šventės atvejui, labai tiko ypač lyrinio pobūdžio šokiams. Gaila tik, kad garsiakalbių sistema nebuvo jam pritaikyta. Šokių atlikimo lygis buvo gana geras, nors galėjo būti daugiau gyvumo ir bendrų figū-

rų. Tokie masei šokėjų reikia didesnio ploto bei daugiau kvadratų. Šokių parinkimas buvo geras ta prasme, kad visuomenei buvo pateikti ir rečiau matomi tautiniai šokiai. Vaikų ir veteranų dalyvavimas pajvairino ir praturtino programą bei pademonstravo generacijų tęstinumą.

Suprantama, rengėjams buvo daug rūpesčių, reikėjo nugalėti daug kliūčių, bet pasiekti rezultatai viską išlygino." Bv. T. Ž.

## Venecuela

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTEJE Čikagoje dalyvavo ir Venecuolos lietuvių grupė, vadovaujama Aurelijos Žalneriūnaitės. Šventės proga Čikagoje viešėjo Vanda Baliutavičienė, Ona ir Juozas Kukanauzos. Pastarasis yra didelės bendrovės "Ferro de Venezuelon" ("Venecueliška geležis") kontrolierius. Bendrovės reikalais jis taipgi lankėsi Klevelande ir Floridos Orlande. Jis redaguoja neperiodinį laikraštį "Gaire".

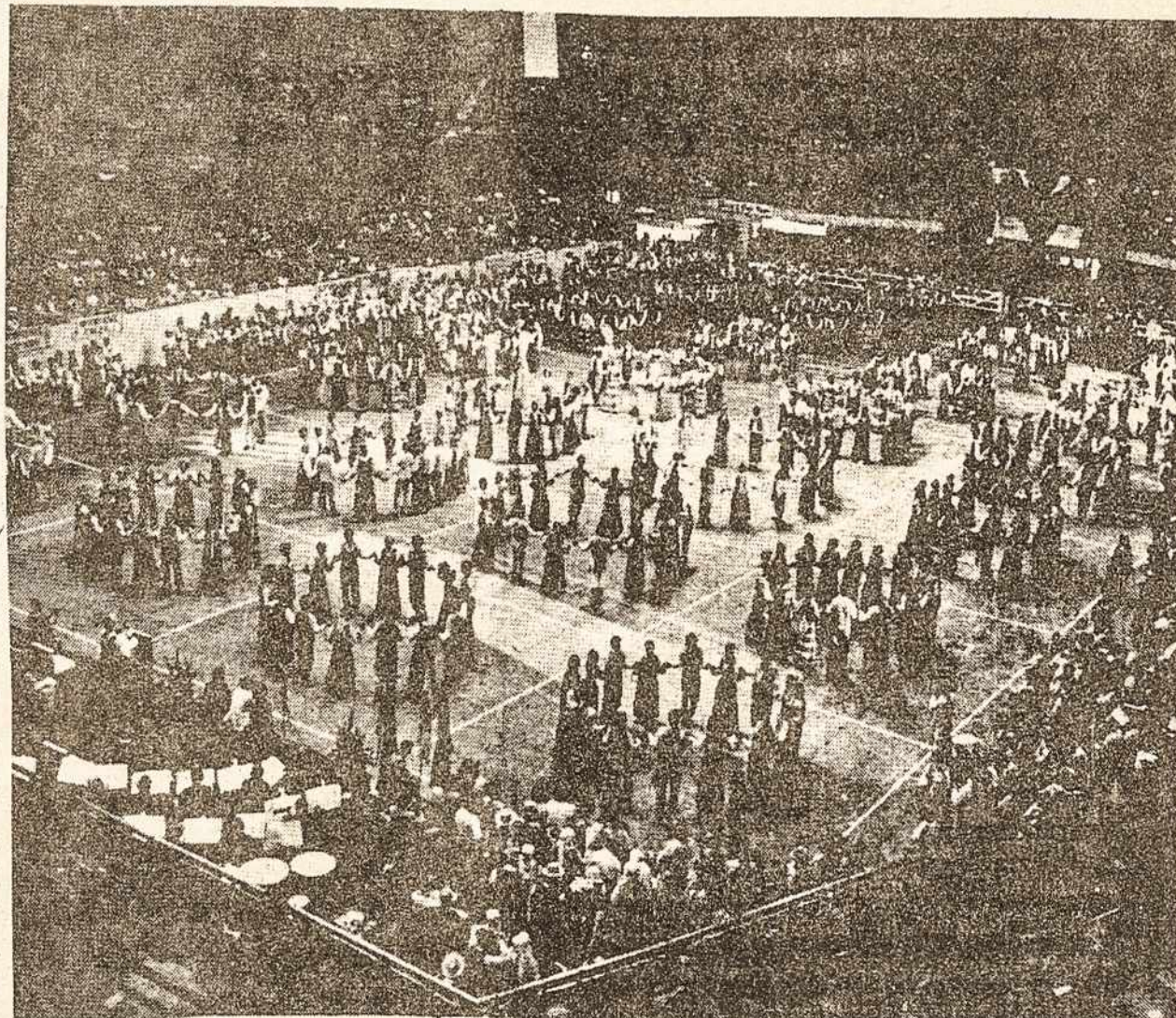
## Argentina

SPECIALIU KONCERTU savo veiklos trejų metų sukaktį paminėjo Argentinos Lietuvių Centro jaunimo ansamblis. Didžiąją programos dalį sudarė tautiniai šokiai, akordeonu palydėti Čikagos lietuvaite R. Šoliūnaitės. Keletą dainų padainavo dainininkių grupė, paruošta ir vadovaujama A. Čikštaitės. PLB valdybos vardu ansamblį sveikino talkininkė iš Montrealio R. Lukoševičiūtė, SLA jaunimo — A. Mikučionytė, "Nemuno" draugijos šokėjų — A. Dulke, Urugvajaus "Ažuolyno" ir buvusio tautinių šokių mokytojo dr. J. Stanevičiaus vardu — R. Šoliūnaitė, "Argentinos Lietuvių Balso" leidėjas Pr. Ožinskas ir "Laiko" administratorius P. Gudelevičius. AL Centro pirm. J. Mičiūdas ansamblio narius apdovanojo žymenimis, R. Lukoševičiūtė, R. Šoliūnaitė ir A. Čikštaitė — gelėmis.

## Lenkija

LIETUVIAI STUDENTAI Varšuvoje paminėjo šimtąsias poeto Prano Vaičiūčio gimimo metines. Su jo gyvenimu ir kūryba dalyvius supažindino Laimutė Slavikauskaitė. P. Vaičiūčio kūrinius deklamavo paskaitininkė L. Slavikauskaitė ir Vladas Samulevičius. Minėjimas įvyko Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos Varšuvos skyriaus patalpose.

● Dienai rašyti užtenka rašalo, šimtmečiams rašyti — reikia ašarų.  
J. ERETAS



ŠOKIŲ ŠVENTEJE CHICAGOJE.

Nuotrauka M. Nagio.



# TIESA IR GYVENIMAS

## Vieni neša laisvę, kiti vergiją

Bendras žvilgsnis į tarptautinį eucharistinį kongresą  
ir kaip jo idėjas

V. MATULAITIS

41-sis eucharistinis kongresas, įvykęs š.m. rugpjūčio 1-8 dienomis Filadelfijos mieste, apėmė liturgines apeigas, konferencijas bei seminarus, parodas ir kitus meno renginius: teatrus, baletus, koncertus. Visa tai buvo atlikta 47 pagrindinėse vietose: stadionuose, auditorijose, teatruose, šventovėse, salėse, neskaitant atskirų mažesnių grupinių telkinių.

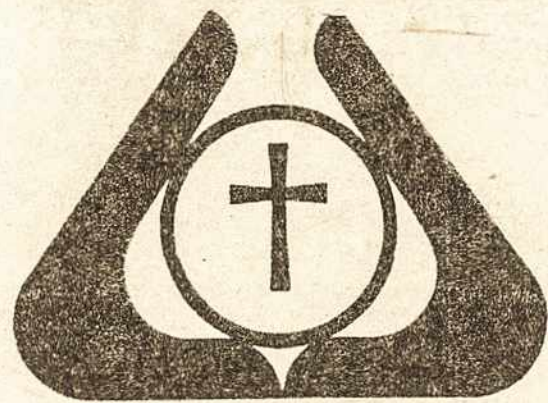
Liturginės apeigos buvo bendros ir atskirų grupių pagal tautų papročius, kalbas bei skirtingas žmonių savybes. Bendros religinės apeigos buvo pradėtos atidarymo procesija ir Mišiomis B. Franklin Parkway alėjoje prie Dailės muzėjaus. Jas celebravo popiežiaus legatas kardinolas James Knox iš Australijos. Procesijoje dalyvavo apie 50.000 maldininkų, o Mišiose — 250.000. Kunigai dalino Komuniją gatvėje ir jos pakraščiuose. Kardinolas Knox, atidarydamas kongresą pareiškė, kad tik Kristus yra amžina gyvoji duona, kurioje kiekvieno žmogaus troškimai gali būti patenkinti.

Kasdien buvo laikomos Mišios Civic Centre, stadijone, katedroje ir visose kitose šventovėse. Kaikur Svč. Sakramentas buvo išstatytas visą laiką. Didžiausios eucharistinio kongreso iškilmės buvo užbaigos Mišios J. F. Kennedy stadijone. Ten buvo apie 150.000 dalyvių. Į šį stadioną daugelis atėjo organizuoti. JAV prezidentas G. Ford buvo sutikęs kalbėti tik 3 minutes ir būti ligi Komunijos, bet pasakė 8 minučių kalbą, kurioje išreiškė susirūpinimą dėl žmogaus gyvybės naikinimo, ir išbuvo ligi galo apeigų. Prieš pat Mišias popiežius pasakė žodį perduotą per satelitą.

Savotiškai jungiantis artumas buvo jaučiamas, kai tikinčiųjų maldas skaitė skirtingų tautų atstovai, o prašymą visi kartojo anglų kalba.

Ostijos aukojimui buvo atneštos skirtingų tautų atstovų (jų tarpe ir lietuvių) didelėse pintinėse, kuriose buvo sudėti ir kielikai. Mišių metu nuo altoriaus atėjo keli šimtai kunigų į stadioną takus ir ten dalino Komuniją. Bendras choras, apie 1.000 choristų, giedojo Mišių metu. Altorius buvo įrengtas 40 pėdų augštyje.

Kiekvienai eucharistinio kongreso dienai buvo paskirta religinė tema: troškimas Dievo, al-



kis maisto, jieškojimas tiesos, dvasios alkis, jieškojimas žinojimo, supratimo, taikos, Kristaus. Prie jų buvo jungiamos ir žmonių santykių temos: šeimos gyvenimo bei vedybų, laisvės ir teisingumo, kunigijos ir religijos, pamaldumo bei tikėjimo skleidimo, jaunimo ir padėkos.

Tomis temomis kalbėjo daug žymių kalbėtojų. Paminėsiu tik keletą.

Vysk. H. P. Camara iš Brazilijos pareiškė: "Didžiausias šio amžiaus skandalas, kad mes mėginame pasiekti kitas planetas, palikdami savo planetoje 2/3 alkanų žmonių. Pasirodymas vargšo yra Kristaus pasirodymas. Kodėl mes nesurandame Kristaus kituose neturtinguose kraštuose? Pagrindinė klaida, kad yra palaikoma tokia vargana situacija".

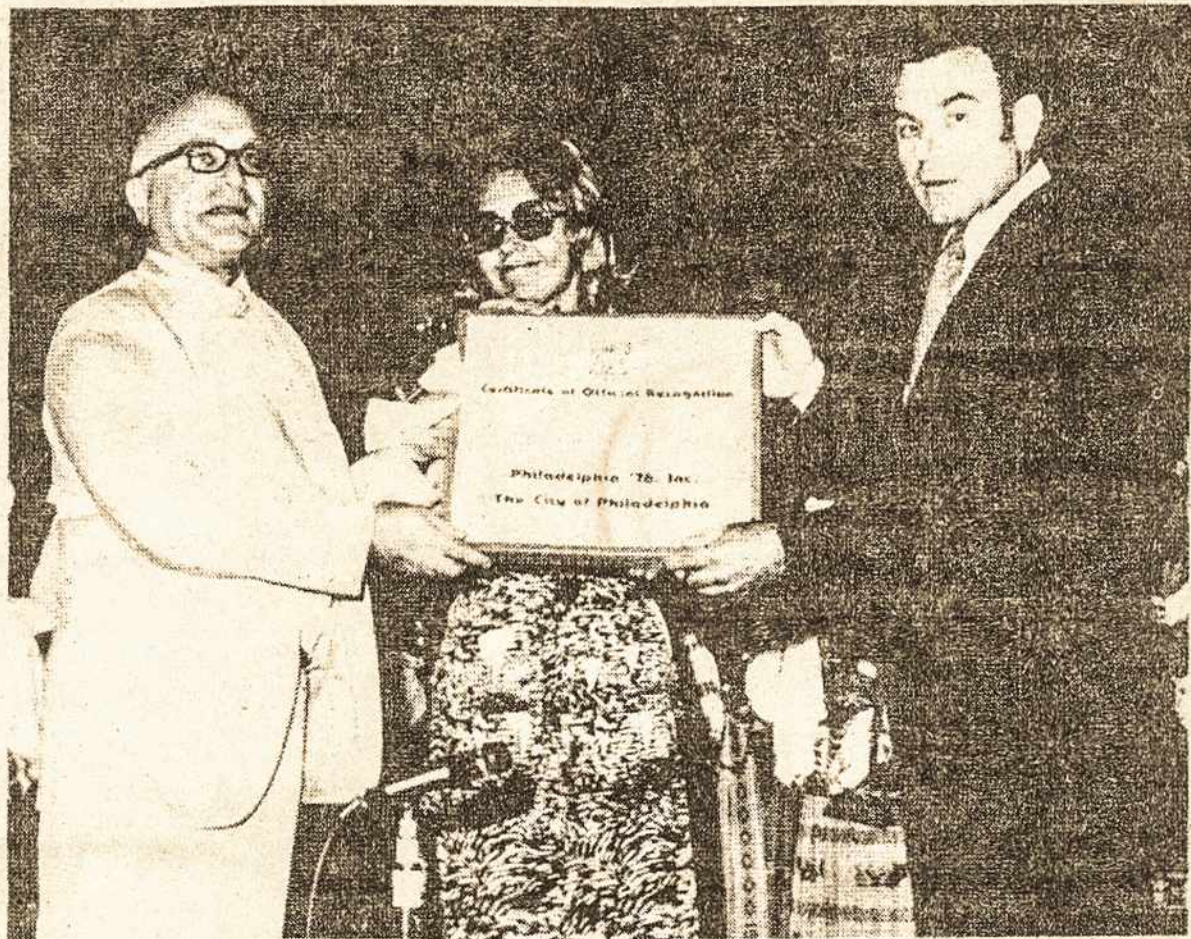
Vysk. F. J. Sheen kalbėjo: "Žmonės jieškojo Kristaus ne iš meilės, bet dėl duonos. Žydai jo nepripažino Dievo sūnumi, nes jis buvo gimęs žemėje. Mokiniai pasitraukė, nes negalėjo suprasti, kad galėtų gerti jo kraują ir valgyti jo kūną. Tik Petras išreiškė nesvyruojantį tikėjimą: 'Viešpatie, pas ką mes eisime? Tu turi amžino tikėjimo žodžius'".

Motina Teresė atvyko iš Indijos, kad žmonės išgirstų apie nuolatinį badavimą ir susilauktų pagalbos iš tų, kurie gali padėti.

Simfonijos, baletų, teatro ir kiti muzikiniai renginiai įvyko kaikuriuose šventovėse bei dideliuose paviljonuose (Robin Hood, Dell ir k.). Programas atliko augšto meninio lygio vienetai.

Civic Center patalpose buvo atskira religinio meno paroda, o apatinėse patalpose buvo labai daug individualių atskirų tautybių, misijų bei įvairių religinių organizacijų parodėlių. Jų tarpe ryškiai išsiskyrė lietuvių paroda meniškumu bei trumpu ir aiškiu persekiojamos Lietuvos tikinčiųjų pailiustravimu.

John F. Connelly iš Jenkinstown, JAV, paveiktas atidarymo iškilmių, paaukojo \$1.000.000



Eucharistinio kongreso metu Filadelfijoje JAV Lietuvių Bendruomenė surengė Ciurlionio ansamblio koncertą. Jo metu JAV nepriklausomybės dvišimtmečio sukakčiai paminėti etninio komiteto pirm. Paul Garabedian (kairėje) įteikia padėkos žymenį už pagalbą JAV LB krašto valdybos vicepirm. Aušrai Mačiulaitytei-Zerr ir krašto valdybos pirm. Juozui Gailai (dešinėje) Nuotrauka Kaz. Čikoto

kongreso išlaidoms padengti. Jo turtas siekia 110 milijonų dolerių.

Šis eucharistinis kongresas sutelkė daug katalikų iš viso pasaulio į vieną vietą, pagilino bei atnaujino religinę dvasią, iškėlė didžiulias pasaulio problemas ir paskatino žmoniją spręsti jas evangeline dvasia.

Norisi baigti vysk. A. Deksnio žodžiais, pasakytais laisvės ir teisingumo diena. Jungtinės Tautos įsteigtos skleisti ir saugoti taiką. Vieni atidarė sienas, panaikino kolonijas, kiti — jas pastatė. Prie taikos stalo sėda pavergėjai ir laisvieji. Nėra Dievo, nėra taikos. Taikai reikia ne tik teisingumo, bet ir meilės.

### PAVERGTŲ TAUTŲ MEMORANDUMAS

Pavergtų tautų komitetas Chicagoje vyriausybės nariams ir spaudai pasiuntė memorandumą, kuriuo primenama, kad Helsinkio susitarimai, jeigu jie būtų buvę vykdomi, ypač žmogaus teisių atžvilgiu, būtų atnešę pagerinimą Sovietų kontroliuojamuose kraštuose. Tačiau pavergtų tautų komitetas turi įrodymų net ir filmais, kad Sovietų Sąjunga Helsinkio susitarimų nesilaiko. Visų pirma laužo susitarimo VIII s'r., pagal kurį pasižadama gerbti pagrindines žmogaus teises, ypač minties, sąžinės, religijos laisvę. Išvardijami atsitikimai religinio persekiojimo.

Sov. Sąjunga laužo 8 ir 10 principą laisvo tautų apsisprendimo nuostata, vykdo privertinę rusifikaciją ir kolonizaciją. Sov. Sąjungo laužo spaudos laisvę, neleisdami įvežti vakaruose išeinančių spausdinių. Pavergtų tautų komitetas prašo susitarimų pasirašiusias valstybes daryti spaudimą, kad Sovietų Są-

junga laikytųsi pasirašytųjų nutarimų, garantuojančių žmogaus teises. Jeigu Sov. Sąjunga atsisakytų tai padaryti, susitarimas turi būti atšauktas kaip pasityčiojimas iš priimtų pagrindinių žmogaus laisvės dėsnių.

Vatikanas. — Penktasis Pasaulio vyskupų sinodas įvyks Vatikane ateinančių metų rugsėjo mėnesio antroje pusėje. Sinodo darbui yra parinkta tema: katekizacija dabartiniiais laikais, ypatingu būdu atsivėlgiant į vaikų ir jaunimo katekizaciją. Darbų temos aktualumą spaudos konferencijoje išryškino Sinodo generalinis sekretorius vyskupas Rubin.

• Mes greičiau būsimė linę pasiaukoti, jei atsiminsime, kad tėvyneje likusieji neša kur kas sunkesnę našta negu mes... J. ERETAS





# Mūsų Lietuva Mažiesiems



## BALTIJA

Prie galingos Baltijos,  
Prie brangiosios Lietuvos,  
Blizga, spindi gintarai,  
Čiulba kalba sakalai.

Saulė šviečia danguj,  
Beržai baltuoja miškuose.  
Bangos užla ir putoja,  
Debesėliai dangų kloja.

Prie galingos Baltijos,  
Prie brangiosios Lietuvos,  
Ten tėvynė mylima,  
Ten ir jūra mūsų miela.

Iš "Skambučio", Detroito "Žibario"  
lit. mokyklos laikraščio.



## VAKARO MALDA

*Sv. Augustinas*

Budėk, Viešpatie, su tais, kurie  
šianakt nemiega, kurie budi ar ver-  
kia. Globok ir tuos, kurie miega.

Kristau,  
slaugyk ligonius,  
gaivink išvargusius,  
laimink mirstančius,  
guosk kenčiančius,  
pasigailėk liūdinciujų,  
globok besidžiaugiančius —  
ir visa tai  
dėl savo MEILĖS.

Amen.



*Varpas*

## Kuo galiu būti naudinga Lietuvai?

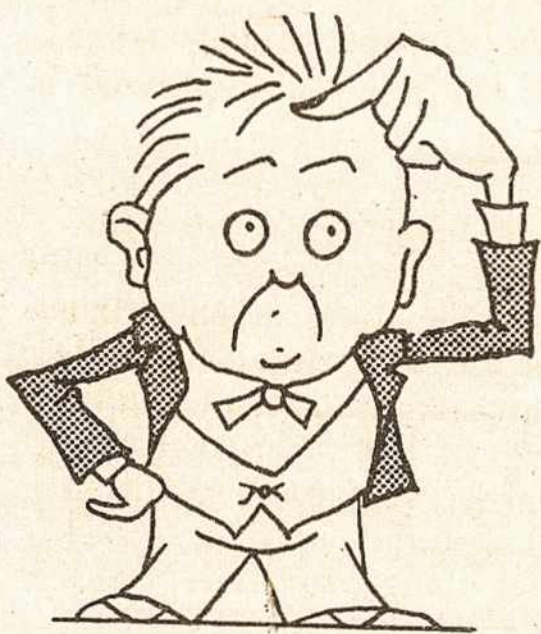
Mes negalim kariauti su ru-  
sais, kad duotų laisvę Lietuvai,  
bet galim tarp savęs kalbėti lie-  
tuviškai, švesti lietuviškas šven-  
tes, kad lietuvybė neišnyktų.  
Mes jaunimas, irgi turėtume  
kalbėti lietuviškai. Mums reikia  
parodvti mažesniems vaikams,  
kad yra pareiga kalbėti lietu-  
viškai

Mes galim būti naudingi Lie-  
tuvai, jei susirašinėsim su vai-

kais ar giminėmis. Taip pat ga-  
lime aplankyti žmones Lietuvo-  
je, parodyti, kad jie yra svarbūs.  
Galime nuvežti jiems dovanų,  
nes jie nėra turtingi kaip mes.

Mes galim skaityti lietuviš-  
kas knygas ir laikraščius, suži-  
noti apie mūsų mylimą tėvų  
kraštą Lietuvą.

**Dana Slapšytė ir Kristina Šim-  
kutė, VIII sk., Torontas**



## LIETUVIŲ TAUTOSAKA

Ugnies, vandens ir meilės ne-  
paslėpsi.

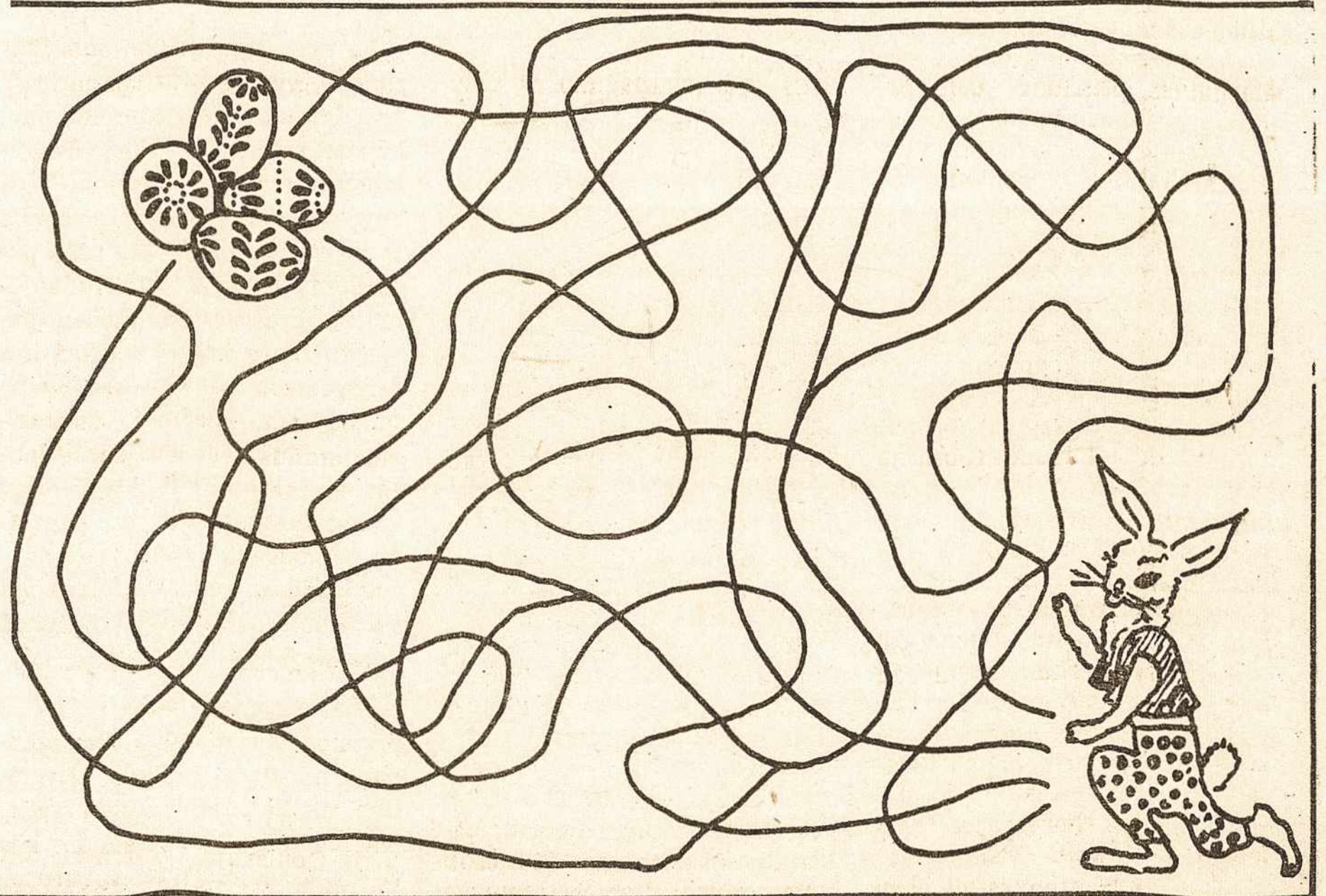
Kur du, — nenuobodu.

Airiogalos apylinkių gyvento-  
jai paukščio griežlės balsą taip  
pamėgdžiodavo:

“Čar, čar!  
Skėsk, plėšk!  
Skėsk, plėšk!  
Čar, čar!  
Krėsk, krėsk!  
Čar, čar, čar!

O Gūdziūnų gyventojai:

— Krės, krės  
Varškės!  
— Kam, kam?  
— Valkam!  
— Kieno?  
— Griežlės!



Padėkime kiškiui nubėgti iki margučiu



# Literatūra · Dailė · Menas

## Maritaino raštai lietuviškai

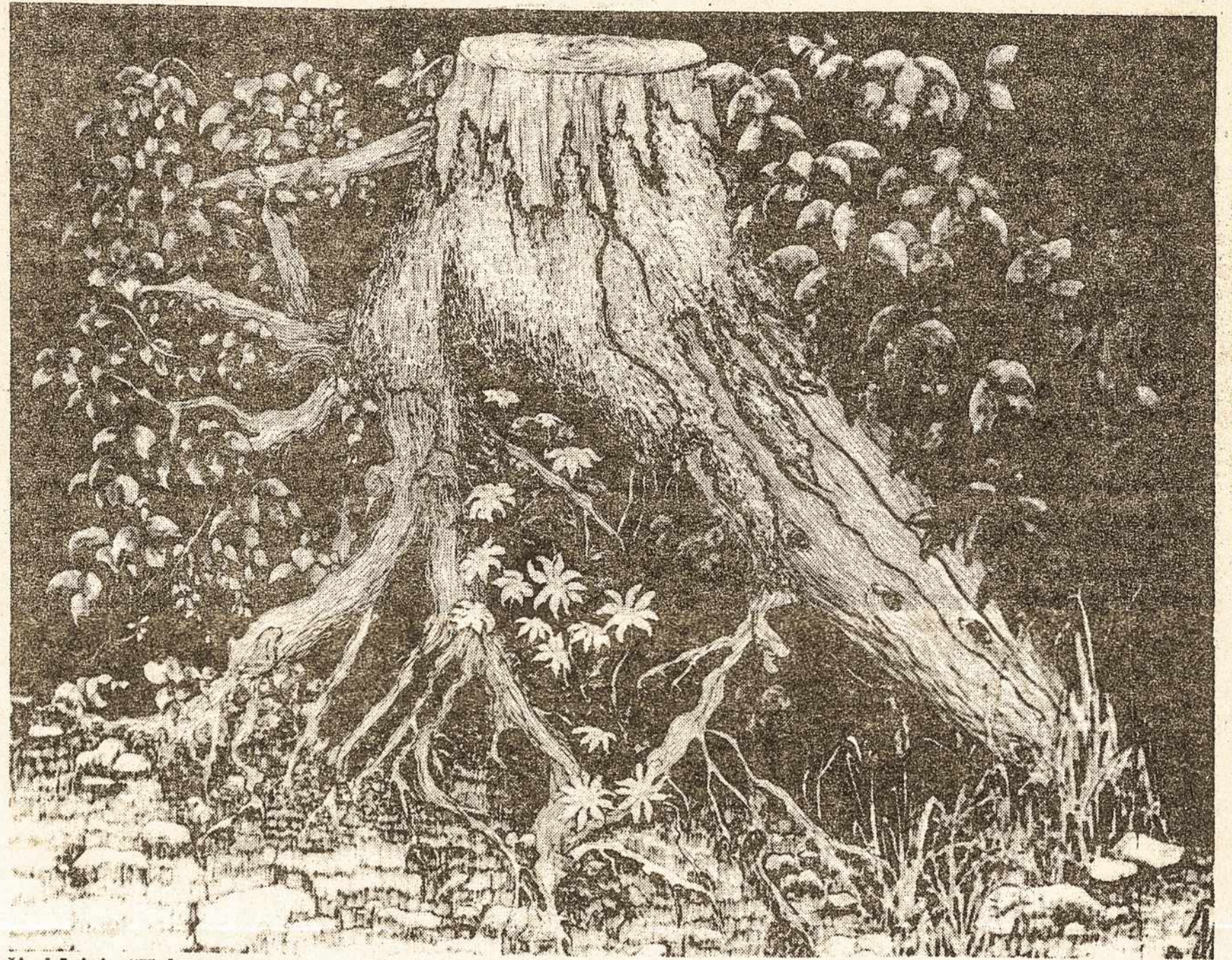
FELIKSAS JUCEVICIUS

Filosofas — kartais kontroversinis žmogus, ir tai todėl, kad nėra nieko individualiesnio bei subjektyvesnio pažinimo plotmėje, kaip filosofinė mintis. Filosofijoje grįžtama dažnai prie tų pačių objektų bei jau, rodos, seniai išsemtų šaltinių, ir vis dėlto randama ten kažko nematyto, kažko negirdėto ir kažko naujo. O taip yra todėl, kad filosofas žiūri į kitų matytus ir apmąstytus objektus savaip, perleidžia juos per savo minties prizmę, kuri išskiria juose dar kitų nematytus aspektus. Kaikada tai, ką tiki matęs vienas filosofas, to visai nemato kitas. Kas vienam yra faktas, tas kitam atrodo tik fakto iliuzija. Štai kodėl yra beveik tiek filosofijų, kiek yra ir filosofų.

Jacques Maritain žvelgė savo akimis į pasaulį ir daugelį dalykų. Ką jis ten matė, kiti nematė. Todėl jis buvo taip pat kontroversinis žmogus. Tačiau nors buvo galima sutikti ar nesutikti su jo tezėmis, bet nebuvo galima nepajusti jo asmenybės spinduliavimo. Etienne Gilson teisingai sakė, kad galima atsispirti Maritaino minčiai, o ne jo prezencijai.

Katalikų intelektualų sluogsnuose Maritainas buvo neeilinė figūra. Norint susidaryti tikslesnį vaizdą apie jį, reikia matyti jį jau XIX a. pabaigoje atgimusio tomistinio judėjimo rėmuose. Nuo atsivertimo metų Maritainas prisijungė prie tomistų, kurių tarpe matėsi Martin Grabmann, F. Van Steenberhen, E. Gilson, De Wulf, R. De Vaux, Roland Gosselin, Garrigou-Lagrange ir kiti. Vieni jų domėjosi labiau tomistinės filosofijos istorinėmis problemomis, kiti svarstė jos teorinius klausimus.

Pastarųjų grupei priklausė ir Maritainas, kuris mėgino reformuluoti tomistinę filosofiją daugiau ar mažiau šių dienų kategorijomis. Remdamasis tomistiniais principais, jis norėjo išsakyti visą moderniojo gyvenimo patirtį. Visos pažinimo plotmės domino Maritainą. Savo pažiūras dėstė savitai, bet niekad neišleido iš akių tomistinių principų. Jis taip giliai tikėjo tomizmu, jog manė, kad jis turi atsakyti į visus klausimus. Kaip tik todėl jis ignoravo ir moderniosios fizikos laimėjimus. Pagal jį, filosofija remiasi ne gamtos mokslais, o būties paslaptimi. Įdomu, kad marksistai, ypač sovietiniai, atmetė taip pat re-



Šio kūrinio "Kelmas" autorė yra dail. Liucija Laukaitienė, gyvenanti Ročesteryje. Praėjusį pavasarį jos kūrinių paroda buvo surengta Ročesterio lietuvių parapijos salėje, kur buvo išstatyti 35 paveikslai. Pusė jų buvo paroduota. Dailininkė studijavo meną 1964-70 m. Ročesterio Technologijos Institute. Dalyvauja amerikiečių dailininkų draugijose bei jų parodose

Nuotr. Jurgio Jankaus

liatyvės ir kvantų teorijas, kaip buržuazines herezijas. Kaip marksistai, taip ir tomistai klydo šiame klausime, nes jie pamiršo pagrindinį realizmo principą, kad filosofinė būties patirtis yra medžiaginio objekto patirtis. Tiesa, jie teoriškai pripažino šį principą, bet praktiškai jo nesilaikė. Reikia žinoti, kad yra naivioji pojūtinė objekto patirtis ir modernioji fizikinė objekto patirtis. Remtis tik pirmąja patirtimi ir atsiriboti šiandien nuo antrosios reiškia ne ką kita, kaip sakyti ne pačiam didžiajam proto laimėjimui pažinimo plotmėje. Aristotelio ir Tomo Akviniečio medžiaginis objektas nėra Einsteino, Heisenbergo ir De Broglie medžiaginis objektas.

Istorijos filosofija buvo taip pat prie širdies Maritainui. Vertėjas net teigia, kad "Maritainas laikytinas vienu svarbiausių istorinės perspektyvos pionierių" (p. 143). Jei "istorinė perspektyva" reiškia čia filosofinį ateities vaizdą, tai vertėjas bus užmiršęs, kad panašiomis problemomis krikščionišku ir filosofiniu požiūriu domėjosi Augustinas "De civitate Dei", Roger Bacon "Opus Majus", Dantė "De Monarchia", Cusanus "De

pace fidei", Campanella, Bossuet ir visa eilė kitų. Kaikurie Maritaino nagrinėti klausimai, kaip krikščionybės santykis su pasauliu, Bažnyčios su valstybe, buvo jau Dantės diskutuoti. Tačiau filosofinės istorijos apskritai kūrėjais reikia vis dėlto laikyti Hegelį, Vico, Dilthey, Croce, Spenglerį...

Maritainas sako, kad "krikščionys turi kurti ir puoselėti sveiką moderniosios istorijos filosofiją" (p. 251). Tai puikus principas, bet klausimas, ar jo laikosi pats filosofas. Turiu mintyje jo tezę apie "krikščioniškuosius viduramžius" ir naujuosius amžius. Kai mes susiduriame su viduramžiais, tai paprastai susitinkame su dviem mitais — tamsių ir krikščioniškųjų. Pirmasis mitas skelbia, kad viduramžiai buvo mokslo, meno bei kultūros apskritai merdėjimo laikotarpis. Šį mitą pradėjo apšviestos žmonės, kurie buvo tikri viduramžių ignorantai. Šis mitas buvo pilnai demaskuotas magistraliniais Duhem, Crombié, Gilson ir kitų darbais. Krikščioniškųjų viduramžių mitas gimė romantizmo laikais. Jį gina ir Maritainas (plg. p.p. 104-108).

Kaip daugelis viduramžių gar-

bintojų, taip ir Maritainas suplaka teorinę viduramžių krikščionybę su istorine. Nėra abejonės, kad viduramžių autoriai savo "sumose" puikiai formuluavo krikščionybės idealus. Iš tikrųjų, krikščioniškoji mintis, Paryžiaus ideologų dėka, buvo pasiekusi pasigėrėtiną laipsnį. To laikotarpio meno lygį skelbia iškalbingai romaniškosios ir gotiškosios katedros. Bet "sumos" ir katedros — tai viena viduramžių tikrovės pusė. Kita pusė — tai krikščionių gyvenimas. O kaip jis atrodė, tai mes sužinome, kai atsiverčiame Bažnyčios viduramžių istorijos puslapius. Ne dešimtmečiais, o šimtmečiais Kristaus vietininko sostas buvo kovojančių tarp savęs didikų šeimų žaislu. Popiežiais buvo išrenkami kartais jaunuoliai. Moterų įtaka jiems buvo tokia stipri, jog liaudyje net gimė popiežienės Joanos legenda. Popiežiai kariaudavo su imperatoriais ir karaliais, metropolitais su vyskupais. To meto vienuolynai buvo tarytum milžiniški dvarai, kur abatams ir abatėmis tegalėjo būti tik kilmingųjų šeimų nariai. Kaip tik viduramžiais šventovės buvo padalytos į presbiteriją ir navą.

(Dės. 6 psl.)



## MARITAINO RAŠTAI (iš 7 puslapio)

Prie didžiojo altoriaus turėjo teisę būti dvasiškai ir didikai, o už groty, navoje, liaudis. Tuos amžius, kai Bažnyčia nuo galvos iki kojų buvo perdėm sumaterialėjusi ir supasaulėjusi, pradėta vadinti krikščioniškaisiais viduramžiais. Tai prasilenkimas su elementariniais istorijos faktais. Ypač nepriimtina, kai viduramžiai iškeliami paprastai tam, kad būtų sujuodinti mūsų laikai. Pagal Maritainą, krikščionybės griuvimas prasidėjo su klasikiniu humanizmu, ir šiaandien pjauname tai, kas jau tada buvo sėta. Man atrodo, kad krikščionybės griuvimas prasidėjo viduramžiais, o jos atstatymas — su II Vatikano santaryba. Su Jonu XXIII Bažnyčia pradėjo nuo viršaus iki apačios po truputį žmoniškėti, paprastėti, tolerantėti ir tuo pačiu labiau krikščionėti. Nors mūsų tikėjimas nepasižymi viduramžių entuziazmu, bet niekas negalės mūsų kaltinti ir prietarais. Mes nesame galbūt giliai tikintys, bet nesame ir fanatizmo aukos.

Tokios ir panašios mintys kilo, kai perskaičiau Maritaino raštų rinktinę „Protu ir tikėjimu“. Tai didoka knyga (340 p.), kur pateikiami biografiniai filosofo duomenys ir duodamas jo raštų ištraukų vertimas. Tai retas tokio pobūdžio filosofijos leidinys lietuviškai, ir už tai vertėją ir leidėjus reikia tikrai sveikinti. Vis dėlto man kilo klausimas, ar šis leidinys nėra pas mus pavėlavęs pusę šimto metų? Visų pirma todėl, kad kairie Maritaino svarstomieji klausimai yra mums nebeaktualūs.

Vienas tokių yra jo tomistinės filosofijos versija. Ką kas besakys, viena yra aišku, kad tomistinės filosofijos mitai yra didžia dalimi atgyvenęs dalykas. Mes galime juos kartoti, bet jie nei mums, nei kitiems nieko nebesako. Mums reikia kitų mitų, kurie labiau atspindėtų mūsų laikų nuotaikas ir atitiktų labiau šiuolaikinį pasaulio vaizdą.

Antra, kitus Maritaino klausimus, kaip krikščionybės vieta pasaulyje, ryšys tarp politinės bendruomenės ir krikščionybės, Bažnyčios santykiai su valstybėmis, II Vatikano santaryba geriau formulavo ir autentiškiau atsakė. Tik atsiskleiskime pastoracinę konstituciją „Gaudium et spes“ ir Jono XXIII encikliką „Pacem in terris“. Vertėjo teigimas, kad „Maritainas didelė dalimi suformavo pačią dvasinę II Vatikano Bažnyčios susirinkimo atmosferą“ (p. 10), yra perdėtas ir klaidinantis. Šios santarybos atmosferą apsprendė ne Maritainas, ne šimtai Maritainų, o nuostabi Jono XXIII asmenybė, kuri, kaip ži-

nome, nieko bendro neturėjo nei su filosofiniais, nei su teologiniais sąjūdžiais. Santaryboje kaip tik pradėjo pūsti kiti vėjai, kai popiežiaus sostan atsisėdo Paulius VI, kuris yra tikrai Maritaino gerbėjas.

Keletas žodžių apie vertimą. Iš anglų kalbos sekėsi versti geriau, negu iš prancūzų. Bet Maritainas rašė vis dėlto geriau prancūziškai, negu angliškai. Kaikurių žodžių prasmė nevisai gerai suvokta: „merveilleux“ verčiamas įstabus (p. 198), „absorber“ — susiurbti (p. 76), „condition humaine“ — žmogiškoji būklė. Tiksliau būtų sakyti: nuostabus, apimti, žmogiškoji būtis. Dariniai „dievocentrinis“ ir „žmogiacentrinis“ rėžia ausį ir mintį. Terminus teocentrinis ir antropocentrinis vartoja visos Vakarų tautos, ir kokia prasmė mums nuo jų skirtis? Ypač kai žinome, kad lotyniškasis „centrum“ yra iš tikrųjų sulotynintas graikų „kentron“. Taip pat man buvo įdomu sužinoti, kad Juozapas II yra ne Austro-Vengrijos, o Vokietijos imperatorius (p. 18). Tačiau aplamai vertėjas gerai atliko didį darbą. Jo pastabos, kurių gana daug, pasigėrėtina tiksliai.

**PROTU IR TIKEJIMU.** Maritaino raštų rinktinė. Vertė Anicetas Tamošaitis, SJ. Išleido „Krikščionis Gyvenime“. Kaina \$6.

T. Ž.

## „IVAIRENYBĖS

Rašo Alf. D. Petraitis

### TREČIASIS ŽMOGUS

Neseniai Britanijos gydytojų žurnalas atkreipė dėmesį į vieną keistą reiškinį. Jį pavadino „trečiojo žmogaus“ fenomenu. Žmogus, turįs to fenomeno simptomus, jaučiasi visą laiką lyg kieno nors lydimas. Jeigu jis būna vienas, tai jaučiasi kito lydimas; jeigu būna su kitu žmogum, tai atrodo, lyg dar būtų trečias asmuo kartu.

Kalnų kopikas Frank Smythe pasakoja, kad kai 1933 metais lipo į Everesto kalnyną kad „nors ir visą laiką buvau vienas, bet turėjau keistą nuojautį, lyg kas mane lydėtų. Aš visai nejaučiau vienumo, kaip tai būdavo kitais kartais. Tas mano „draugas“ atrodė stiprus, paslaugus ir mielas. Jis buvęs taip realus, kad Smythe su juo, dalinosi valgiu.

Kitame Everesto kalno kopime jau 1975 metais dviem alpinistams atsiradęs „trečiasis žmogus“ dalinasi su jais ta pačia sniego ola, kai jie miegojo 28.600 pėdų aukštumoje.

Buvo manoma, kad šis fenomenas atsiranda dėl deguonies trūkumo didelėse aukštumose, tačiau Ernest Shackleton aprašė panašų įvykį 1927 metais, vykdamas per pietų Georgiją su kitais dviem



Tautybių savaitės metu įrengtame „Vilniaus“ paviljone Toronto Prisikėlimo salėje: „Miss Vilnius“ Ramona Siminkevičiūtė prie dail. Dagio skulptūrų Nuotr. St. Dabkaus

alpinistais, kur nėra labai didelių aukščių nei didelio deguonies trūkumo. Jis rašo: „Aš atsimenu, kai laike 36 valandų kelio per bevardžius kalnus ir Pietų Georgijos ledynus, man dažnai atrodė, kad buvome keturi, o ne trys“.

Vienoje Antarktikos ekspedicijoje vienas mokslo žmogus tvirtino, kad kelionės metu jis visą laiką jautė šalia savęs rudą šunį nors tos kelionės metu jie šunų nebuvo pasiėmę.

## Reti gintaro radiniai ok. Lietuvoj

**Palanga.** — Amerikiečių spauda perspauzdino sovietų laikraščių pranešimus apie ok. Lietuvos archeologų atradimus. Jie bekasinėdami netoli Ventos, Žemaitijoje, užtiko 24 gabalus gintaro, kuriuose buvo suakmenėję vabzdžiai ir paparčio lapai. Radiniai gali būti nuo 60 iki 80 milijonų metų senumo, sveria nuo 3 iki 7 svarų. Tie labai įdomūs radiniai buvo perduoti Palangos Gintaro muziejui. Muziejus, kaip rašo amerikiečiai, turi didžiausią pasauly gintaro kolekciją.

## OKUP. LIETUVOJE

— Anykščiai su apylinkėmis yra gausiai lankomi lietuvių turistų ypač moksleivių, studentų, jaunimo. Lankytojus domina Puntuko akmuo, vysk. A. Barausko klėtelė, rašytojų J. Biliūno, Antano Vienuolio kapai, paminklai, kitos paminklinės vietos.

## ŠVIESOS GREITIS DAR GREITESNIS

Šviesos greitis yra greitesnis, negu mes manome. Mes patys jį niekad nematavome, bet tikėjome mokslininkų nustatytam greičiui. Matuojant lazeriais šviesą, yra nustatyta, kad šviesos greitis yra ne 299.792.458 metrai per sekundę, bet vienu metru per sekundę greitesnis. Matavimus vykdė Fizikos National Laboratorium, Londone, ir priėjo išvados, kad bendrai priimtasis šviesos greitis yra su maža klaidėle. Bet mums tas skirtumo nesudaro, nes mes esame šį skaičių išlyginę iki 300.000 km per sekundę. A.T.



# „Į spaudos baliu tai eisiu...“

– Ar eisi? – girdžiu ankstyvą rytą kalbant dvi moteris, skubančias į rytines pamaldas.

– Kur?

– Į spaudos balių – lyg nustebusi atšauna pirmoji.

– Kad tave kur. – užsirūstina antroji, – eini melstis ir apie kažkokius balius galvoji.

– Palauk, – teisinasi pirmoji, – tai ne kasdieninis pasišokimas. Matai, spalio 31-ąją Jaunimo Namuose bus „Mūsų Lietuvos“ balius. Jeigu jie ką rengia, nuėjusi nesigailėsi. Aš ir savo visus jaunuosius paraginau ten eit. Žinau, kad ten bus linksma ir įdomu.

cccccccc

Važiuoju autobusu. Daug jaunimo. Iš mokyklų grįžta. Staiga iš klegančio būrio išskiriu lietuviškus žodžius:

– Ar jau turi bilietus į spaudos balių?

Apsidairau. Maniau, jog kreipėsi į mane. Bet nematau nė vieno pažįstamo. Pastebiu kampe susispietusių grupelę lyg matytų veidų. Tai lietuviai. Ištempiu ausis.

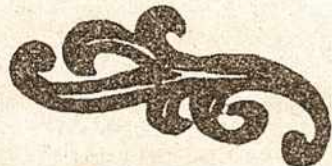
– Šitos progos tai jau nepraleisiu. Bus lietuviškos muzikos, loterija.

– Ir man reikės eit, – įsiterpia sunkiausias, atrodo, futbolininkas iš sporto klūbo.

– Mėgstu ne tik lietuvišką muziką o ir lietuviškus patiekalus prie stalo..

cccccccc

Užsuku į Vyto barą. Gal kokį pažįstamą sutiksiu, pagalvoju.



## INTERIORO LIETUVIAI

### IŠ AMAZONIJS DŽIUNGLIŲ

T. Saulaitis, matyt, dar gyvas, jei rašo (iš Guajará-Mirim):

„Įspūdžių labai daug, ir daug liečia klausimus, kurie mano galvoj seniai sukasi: apie patį kraštą, žmones, Amazonę, indénus, ypač Bažnyčios laikyseną ir t.t. Ir labai įkvepia sutinkami žmonės, kunigai. Vakar (rašo X.5) visi 5 lietuviai buvom pas pranciškonus (jų ši „prelazia“); ten buvo įdomu ir naudinga.

Daugiausia kaip kokia blusa kan-

Maloniai kviečiu gimines, draugus, pažįstamus ir kaimynus dalyvauti Mišiose už mano mylimo gyvenimo draugo, DOMINIKO LAUČIAUS vėlę, anturų mirties metinių proga šio mėn. 31 d., 17 val. šv. Kazimiero p-jos koplyčioj.

Uršulė Laučiuvienė

Užustalėj girdžiu kažkas niūniuoja, „Sunku gyventi žmogui ant svieto“. Maniau, kad tai jau skyrybų reikalas. Bet mano apsiriktas keletas pensininkų gurksnodami kortuoja.

– Ką balius? Žiūrėk, jau pakaušis nuplikęs ir keliai sustingę, o jis apie balių. – kike-na vienas.

– Ne, brolelj, durna galva nei žilsta, nei plinka, kaip priežodis sako. Todėl manęs neužkabinėk. Į balių eisiu. Pakaušis pražilęs, bet širdis jauna..

Matau, vyrai juokauja, barnių nebus, tad pavartęs keletą senų „Mūsų Lietuvos“ numerių, išeinu galvodamas, kad tikrai laikas ir man susirūpinti bilietais.

Jeigu taip visi kalba apie spaudos balių, tai turės prigūžėti daug – galėtų man ir vietos nelikt.

cccccccc

Sekmadienį susitinku su organizatoriais. Pakrapštau kišenes. Skaitau, ar užteks bilietams. Rodos yra.

– Tai kiek tas bilietas kainuoja?

– 50 kruzeirų.

Penkiasdešimt kruzeirų, galvoju. Ir ką šiandien už tokį pinigą gali nupirkt? Ir kokia gali būti spaudai parama iš tokio pinigėlio? Tai aš dar truputį pridėsiu, progai pasitaikius.

– Tad iki pasimatymo spaudos balių, – linksmas atsisveikinu. Dabar žinau, kad bus vietos ir man.

Tipas

## D Ė M E S I O !

SPALIO 31 DIENĄ, SEKMADIENĮ, V. ZELINOJE  
I Š K I L M Ė S :

11 val. : LIETUVIŠKOS MIŠIOS; tuoj po ju PRAÇA DA REPUBLICA DA LITUANIA lentos atidengimas, dalyvaujant AUGŠTIEMS VALDŽIOS PAREIGŪNAMS ir grojant KARIŠKAM ORKESTRUI. Po to PIETŪS - BALIUS, kur bus pagerbti ir šie AUGŠTIEJI SVECIAI.

Savo dalyvavimu KIEKVIENAS PRISIDĖSIM prie šios šventės PASISEKIMO.



Gatvės „Lituania“ Argentinos mieste Lanus bronzinė lenta, iškabinta 1973 m.

du kun. Bendoraitį ir kun. Bėkštą, kad papasakotų iš savo patirties; taip pat ir kitus – ligoninės gydytojus, seseles. Ar Jūs žinojot, kad jėzuitai čia buvo prieš maždaug 350 metų? Dabar darbas ir gyvenimo sąlygos sunkios, o tada? ..

Šiandien su kun. Bėkšta buvome Bolivijoje – kitoj upės pusėj – pasižiūrėt. Užvakar plaukėm upės laivu. Vaizdai pasakiški.. Sekmadienį visi trys koncelebravom. Planuojam ir Mišias lietuviškai mums penkiems.

Lietuviškai kalbanti

Vyrų – moterų – vaikų  
gydytoja

DRA. HELGA HERING  
médica

HOMENS-SENHORAS  
CRIANÇAS

Av. Eulina, 99 – V. Sta. Maria  
(Skersgatvis ties nr. 2214, Av. Deputado Emílio Carlo-Bairro do Li-mão)

Tel.: 220-0439 / 266-3569



# MŪSŲ ŽINIOS

Jam reikėtų apie 1000 kr. Sakiau, kad gal galėtum padėti. Jis tikrai dirba iš meilės ir pasišventimo, net graudu.

## GUARANÁ – 5 KR.

Man kol kas užtenka pinigų. Valgyt kelionėje daug nevalgau, bet gerti – reikia. Paprastas valgis (pietūs, vakarienė) ne taip brangūs, po 20-30 kr., be gėrimo. Bet gėrimas brangus. Pav., guaraná S. Paule yra 1,50, o čia – 5 ar 6 kr. Visas maistas atvežamas iš SP. ar kitur. Sunkvežimiu iš SP važiuoja iki čia 7-8 dienas. Šoferis gauna apie 3000 kr. už kelionę.

Kun. Bendoraitis turi ūkj kur yra karvių, galvijų, vaisių, daržovių, tai daug jam ir ligoninei padeda. Jie apie 25 proc. ligonių gydo

nemokamai, kitus per INPS ir Fun. RURAL.

Sekmadienį bus gegužinė ūkyje. Poryt ar šeštadienį stengsimės laikyti lietuviškas Mišias. Nėra knygų, tik SJ mišiolėlis, tai turėsiu iš atminties išrašyti Eucharistines maldas ir tt.

## PRAŠO PLOKŠTELIŲ

Kun. Bendoraitis prašo plokštelių. Iš Urugvajaus nei vienos neturi. Taip pat operos „Jūratė ir Kastytis“. Ir knygų, pav. Jocytyės iš Sibiro.

Rašo t. Saulaitis (X.10):

Vakar kun. Bendoraitis pavežė kun. Bėkštą 130 km. į Albuñą, kur jis bus iki metų pabaigos. Jis gerokai pasitaisė. Mat, čia visi turi problemų su kepenimis (dėl maliarijos).

Palydėjome mudu su dr. Vytačiu Kiaušu. Per tas 10 dienų kartu prisiklausiau ir priklausinėjau apie jo darbą ir apie indėnus, ir šį tą užsirašiau.

## LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

### BALSAVIMAI Į BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBĄ IR REVIZIJOS KOMISIJĄ

Jau galima balsuoti nuo šios savaitės pradžios. Balsavimai baigiasi spalio m. 31 d. 18 val.



Dr. J. Basanavičiaus Vila Anastácio Mokyklos



Globėjų Ratelis maloniai kviečia Jus su visa šeima į gardžią, linksmą draugystės

## FEIŽOADA

šio mėn. 24 d., 13 val.

## FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA CHUVAS DE TODOS OS TIPOS. PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS MINI-SOMBRINHAS. TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inscr. Estadual: 104.619.017

C. B. G. 09.882.909/001

R. Coelho Barradas, 104  
V. Prudente

Fones: 274-0677 – (Res. 274-1886)  
São Paulo



## SPAUDOS BALIUS

JAUNIMO NAMUOSE, SPALIO 31 d.

12,00 val.

Dalyvaudami paremsite MŪSŲ LIETUVĄ.

Bilietai klebonijose ir pas Vyrų Brolijos narius.

Baliuje galima įsigyti lietuviškų knygų, plokštelių, ženkliukų.

Spauda yra artilerija, kurios šūviai siekia daug toliau, nekaip patrankų.

P. Giordani

Sveikiname **EDSON MEŠKELE** ir **ZENAIDE PETROKAITE** jų sutuoktvių proga spalio 23 d. ir linkime Jiems daug laimės ir saulėto gyvenimo.

Jonas ir Nijolė Mikalkėnai

### VEIKLOS KALENDORIUS

Spalio 31 – BLB-nės Tarybos-Valdybos rinkimai.

Spalio 31: Spaudos balius. Ruošia Šv. Juozapo Vyrų Brolija.

Lapkričio 21 Lietuvos kariuomenės diena 17 val. pamaldos ir minėjimas šv. Kazimiero p-jos salėj Literatūros Būrelio iniciatyva.

Gruodžio mėn. 3 d., 20:00 val. PLIAS Brazilijos skyriaus nariu susirinkimas pas inž. Algirdą Idiką, rua Maestro Chiafarelli, 736 - Jardim Paulista. Tel.: 282-2919.

Sausio mėn. 29 d., 10:00 val. PLIAS Brazilijos skyriaus nariu susirinkimas pas inž. Leonardą Mitrulį, jo vasarvietėje – Estrada Raposo Tavares. Tel.: 273-6434 (residencija – SP.)

### SEMANÁRIO

### NOSSA LITUÂNIA

MŪSŲ  
LIETUVA

Caixa Postal 4421  
01000 São Paulo, SP.

Director responsável  
ANTÔNIO AQUINO  
Redige: Equipe Editorial  
Administrador: P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 70 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 350 kr. Paskiro numerio kaina: 1,50 cruz. Užuojaus ir sveikinimai nuo 20 kr. pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyti „Pedro Daugintis“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Ne naudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas pirmadienį: vietinės žinios ir pranešimai 9 - 10 puslapiams redakcijai įteiktini ne vėliau kaip iki sekmadienio vakaro.